

«МІКРОШАХРАЙСТВО» В НАУЦІ: МІЖ НЕДБАЛІСТЮ ТА НЕЧЕСНІСТЮ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува ««Ендемічне мікрошахрайство» серед науковців залишається безкарним».

У ній автор висловлює своє занепокоєння поширенням дрібних, але систематичних порушень академічної доброчесності, які в епоху ШІ майже перестали бути предметом офіційних розслідувань, тоді як по суті є грубим порушенням академічної культури та негативно впливають на якість наукових досліджень. Поштовхом для дискусії стала публікація декана факультету Педагогічного університету Брюса Макфарлейна, який стверджує, що нині увага університетів та суспільства в цілому значною мірою зосереджена на використанні студентами генеративного штучного інтелекту, тоді як численні сумнівні практики серед науковців часто залишаються поза належною увагою. Навколо студентського використання ШІ виникла своєрідна «моральна паніка», яка відволікає від глибших проблем академічної доброчесності. Стало масовим «мікрошахрайство» – не відверта фальсифікація даних або плагіат, а менш помітні дії, що порушують принципи доброчесності, яке проявляється в надмірному

самоцитуванні, формальному включенні до списку літератури праць, що фактично не були використані під час дослідження, символічному цитуванні відомих авторів без належного звернення до їхніх ідей та інші практики, спрямовані на покращення показників публікаційної активності чи академічної репутації. Подібні дії складно кваліфікувати як грубі порушення, тому вони рідко стають предметом дисциплінарних процедур. Але їхня поширеність має значний накопичувальний ефект: саме такі практики поступово формують середовище, в якому дотримання високих стандартів дослідницької роботи починає сприйматися як менш важливе, ніж досягнення кількісних показників ефективності. Системи оцінювання, орієнтовані на кількість публікацій, цитованість й різноманітні наукометричні індикатори, створюють стимули для поведінки, яка формально не порушує правила, але суперечить духу академічної доброчесності. Університети значно ефективніше реагують на поодинокі випадки очевидного порушення правил, ніж на поширені практики, які перебувають у «сірій зоні» між припустимою поведінкою та недоброчесністю. Саме тому багато фактів «мікрошахрайства» тривалий час залишаються без наслідків для їхніх учасників. Стаття закликає замислитись над тим, як академічне середовище визначає межі доброчесності та які стимули формують повсякденну поведінку дослідників, адже довіра до науки залежить не лише від боротьби з найбільш резонансними порушеннями, а й від ставлення до численних дрібних практик, які поступово впливають на якість наукової роботи.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/news/endemic-micro-cheating-academics-going-unpunished>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_АкадемДоброчесність
#НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освіт'ям_новини
#НРАТ_TimesHigherEducation

2026-06-09

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів